

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce T. P.**, zastoupeného advokátem Mgr. Václavem Kokošínským se sídlem Na Hradbách 18, Ostrava, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení se sídlem Křížová 25, Praha 5**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 1. 2004 č. j. 43 Ca 329/2002 – 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Soudem ustanovenému zástupci advokátovi Mgr. Václavu Kokošínskému **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 650 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 1. 2004 čj. 43 Ca 329/2002 - 18, jímž bylo rozhodnuto, že žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 11. 2002 se zamítá a žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Krajský soud ve svém rozsudku vycházel ze skutečnosti, že žalovaná shora uvedeným rozhodnutím zamítla žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, protože podle posudku lékaře OSSZ Ostrava-město ze dne 24. 10. 2002 není plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 40 %. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž požadoval přezkoumání rozhodnutí a přiznání plného invalidního důchodu pro nepříznivý zdravotní stav. Jelikož rozhodnutí soudu bylo v tomto případě, kdy se jednalo o dávku důchodového pojištění podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem občana a jeho dochovanou pracovní schopností, závislé též na odborném lékařském posouzení, vyžádal krajský soud posudek posudkové komise MPSV ČR v Ostravě. Po zhodnocení lékařských nálezů dospěla posudková komise k závěru, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí byl částečně podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. invalidní následkem úrazu ze dne 15. 3. 1997, nebyl plně invalidní podle § 39 cit. zákona. Šlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 33 %,

nedosahoval však 66 % odpovídajících plné invaliditě a nešlo ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek. Za rozhodující příčinu tohoto dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl označen stav po kraniocerebrálním traumatu se středně těžkým snížením duševní a celkové výkonnosti organismu, uvedený v příloze č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v kap. VI, odd. A, pol. 1, písm. b), vedoucí k poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti na horní hranici rozmezí o 40 % i s přihlédnutím k dalším úrazovým následkům; ke zvýšení podle § 6 odst. 4 uvedené vyhlášky posudková komise nepřistoupila.

Posudková komise uvedla, že žalobce nebyl schopen těžké práce spojené se zvedáním těžkých břemen, s dlouhou chůzí, zvláště po nerovném terénu, dlouhého stání, v riziku úrazu, v horku, na přímém slunci, v noci, tam, kde je potřeba normální síla obou HKK a DKK, tam, kde je nutné normální binokulární hloubkové vidění a periferní vidění. Žalobce byl schopen lehčí práce s výše uvedenými omezeními v dělnických profesích v lehkém průmyslu nebo ve službách.

Krajský soud provedl důkaz napadeným rozhodnutím žalované, shora uvedeným posudkem posudkové komise MPSV v Ostravě, posudkovým spisem žalobce vedeným u Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava-město a spisem sp.zn. 43 Ca 159/98 Krajského soudu v Ostravě.

Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl plně invalidní, nýbrž pouze částečně invalidní, protože podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, nebo je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek. Tyto podmínky nebyly splněny. Tento závěr jednoznačně vyplývá z posudku posudkové komise MPSV ČR, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti neměl krajský soud důvod pochybovat.

Kasační stížnost, která byla k výzvě krajského soudu doplněna a upřesněna soudem ustanoveným zástupcem, je třeba rozdělit do dvou částí.

Žalobce kasační stížností napadá posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě-město ze dne 24. 10. 2002, na jehož základě žalovaná zamítla žádost o plný invalidní důchod (v kasační stížnosti je tento posudek nesprávně označován jako posudek posudkové komise MPSV Ostrava ze dne 24.10.2002). Považuje jej za rozporný s § 3 odst. 1 až 5 správního řádu, nedostatečně odůvodněný a soudem nepřezkoumatelný. Komise svým postupem nezjistila úplně a přesně skutkový stav věci, který měl být podkladem pro její posudek a nezajistila za tím účelem úplné podklady podle § 32 správního řádu a neprovedla o nich dokazování podle § 34 správního řádu. Žalobce v tomto postupu spatřuje naplnění § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), protože skutková podstata, z níž žalovaná vycházela v napadeném rozhodnutí, nemá oporu ve spisech, je s nimi v rozporu a byl porušen zákon (správní řád) v řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost. Namítá dále, že napadené rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Žalobce tedy kasační stížností výslovně napadá rozhodnutí žalované, které k jeho žalobě přezkoumal krajský soud.

V další části kasační stížnost napadá rozsudek krajského soudu, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje žalobce v tom, že krajský soud se nevyjádřil k tomu, zda mu přísluší podle § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. zvýšení bodové hranice o 10 procentních bodů.

Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. žalobce vymezil takto:

Posudková komise MPSV Ostrava porušila § 3 odst. 1 až 5 správního řádu, neboť mu bylo upřeno právo, aby mohl účinně hájit svá práva, uplatnit své návrhy a vyjádřit se k podkladu rozhodnutí.

Tato komise v posudku náležitě nezduvodnila, proč nevzala v úvahu odborné vyjádření MUDr. P. a proč jej odmítla jako subjektivní názor.

Celý tento posudek je nutno považovat za nedostatečně zdůvodněný, nepřesvědčivý a nepřezkoumatelný v soudním řízení správním, neboť není zřejmé, jak komise hodnotila důkazy uvedené ve prospěch žalobce a jakými úvahami se řídila při hodnocení důkazů a jak se s nimi vypořádala.

Komise dostatečně neodůvodnila, jakými kritérii se řídila, když zdravotní stav žalobce hodnotila jako poškození mozku se středně těžkým snížením, nikoli jako poškození mozku s výrazným snížením duševní a celkové výkonnosti organismu.

Shora uvedeným postupem komise nezjistila přesně a úplně skutkový stav věci, který měl být podkladem pro posudek, nezajistila si za tím účelem úplné podklady podle § 32 správního řádu a neprovedla o nich dokazování podle § 34 správního řádu.

Krajský soud v řízení k námitkám žalobce nepřihlédl, neprovedl žádné dokazování a nezabýval se rozpory v posouzení pracovní nezpůsobilosti žalobce mezi hodnocením MUDr. P. a hodnocením posudkové komise MPSV v Ostravě. Rozsudek pouze paušálně konstatuje, že krajský soud vycházel z tohoto posudku a že o jeho úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá důvod pochybovat.

Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spatřuje žalobce v tom, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění a tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, jestliže v odůvodnění rozsudku není uvedeno, proč soud odmítl návrhy žalobce a jak si vyložil odchýlný nálezn MUDr. P. a proč k této lékařské polemice nepřihlédl. V tom, že soud neodstranil rozpory mezi nálezem MUDr. P. a nálezem posudkové komise MPSV, spatřuje žalobce rovněž jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. K posouzení zdravotního stavu žalobce je nutno vyžádat znalecký posudek ústavu.

Krajský soud rovněž porušil princip rovnosti stran v soudním řízení, protože se k návrhům a námitkám žalobce nevyjádřil, zatímco k posudku MPSV, což je subjekt podřízený žalované, se soud vyjádřil tak, že nemá důvod o něm pochybovat.

Žalobce konečně namítl, že podle § 100 odst. 1 s. ř. s. nebyl soud oprávněn v tomto řízení vycházet ze závěrů řízení o oprávném prostředku žalobce vedeném pod sp. zn. 43 Ca 159/98, když toto řízení bylo skončeno dne 19. 10. 1998 a správní soud může vycházet při svém rozhodnutí pouze ze skutkového a právního stavu, který tu je v době jeho rozhodování, tedy ke dni 9. 1. 2004.

Žalobce navrhl zrušení napadeného rozsudku, vrácení věci krajskému soudu k vypracování znaleckého posudku o svém zdravotním stavu a k novému rozhodnutí.

Žalovaná ve vyjádření navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost, vázán jejími důvody a rozsahem (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a dospěl k tomu, že není důvodná.

Pokud jde o první část kasační stížnosti, která se týká posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 24. 10. 2002 a rozhodnutí žalované, Nejvyšší správní soud aplikoval § 104 odst. 4 s. ř. s., podle něhož kasační stížnost mj. není přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Žalobce totiž v žalobě proti rozhodnutí žalované neuplatnil ty námitky, které nyní uplatňuje proti posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 24. 10. 2002 a proti rozhodnutí žalované, i když je uplatnit mohl. V žalobě se pouze obecně

domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované s tím, že je přesvědčen, že nebyly dostatečně zhodnoceny odborné posudky lékařů.

Jelikož je kasační stížnost v této části nepřípustná, Nejvyšší správní soud se jí dále nezbyval. Nepřezkoumatelnost napadeného správního rozhodnutí pro nesrozumitelnost neshledal, z výroku je jednoznačně zřejmé, o jaké dávce, jakým způsobem i podle kterých zákonných ustanovení správní orgán rozhodl.

K námitkám proti posudku posudkové komise MPSV ČR v Ostravě ze dne 16. 10. 2003 Nejvyšší správní soud uvádí:

Ministerstvo práce a sociálních věcí posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Sama skutečnost, že posudková komise je orgánem MPSV, není důvodem k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů; ta má být garantována složením posudkových komisí předepsaným § 3 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb. (srov. č. 33/2003 Sb. NSS). Nelze tedy dovozovat z tohoto důvodu nerovné postavení účastníků soudního řízení. K této otázce se ostatně vyjádřil i Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. II. ÚS 92/95.

V posudku je konkrétně uvedeno, z jaké zdravotní dokumentace a z jakých lékařských nálezů posudková komise vycházela. Posudek obsahuje všechna potřebná posudková zhodnocení, rozhodnutí komise o částečné invaliditě žalobce a je popsána rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce. V posudku se uvádí, že žalobce byl při jednání posudkové komise přítomen a s posudkovým závěrem byl seznámen. Nelze tedy souhlasit s tím, že žalobci bylo upřeno právo účinně hájit svá práva, uplatnit své návrhy a vyjádřit se k podkladu rozhodnutí.

K několikrát tvrzenému rozporu mezi hodnocením MUDr. P. a hodnocením posudkové komise, kterým se soud nezabýval a neodstranil jej, se uvádí:

Ze spisu Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě je patrné, že lékař OSSZ, dříve než přistoupil k posouzení zdravotního stavu žalobce (§ 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb.), si vyžádal lékařské zprávy a posudky odborných lékařů o zdravotním stavu žalobce. Jedním z těchto lékařů byl psychiatr MUDr. P., který byl dle údajů v nálezu požádán o posudkový závěr k aptabilitě z psychiatrického hlediska. V závěru nálezu uvedl tento lékař, že z psychiatrického hlediska je snížení pracovního potenciálu až ze $\frac{3}{4}$, irreverzibilní změny, terapeutická intervence subjektivně nevyžadována.

Podle § 8 odst. 10 zákona č. 582/1991 Sb., při posuzování plné invalidity a částečné invalidity podle odstavce 1 musí lékaři okresních správ sociálního zabezpečení vycházet z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu občanů.

Z tohoto ustanovení je zřejmé, že MUDr. P. jako jeden z odborných lékařů byl povinen a zároveň oprávněn hodnotit zdravotní stav žalobce z hlediska psychiatrického, tedy klinického, nebyl však oprávněn hodnotit „snížení pracovního potenciálu“, tedy následky posudkové, neboť to je dle ust. § 8 odst. 1 a § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. vyhrazeno jen posudkovým lékařům OSSZ a komisi MPSV ČR. Proto v řízení nevznikl tvrzený rozpor mezi dvěma posudky a jestliže krajský soud takový tvrzený rozpor neodstraňoval, neporušil zákon.

Námítka, že se krajský soud nevyjádřil ke zvýšení bodové hranice o 10 procentních bodů (podle 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb.) nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodnou. Soud tím, že posudek hodnotil jako úplný a přesvědčivý, se ztotožnil s tím, že žalobci toto zvýšení nepřisluší, protože pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti byl posudkovou komisí stanoven na horní hranici stanoveného rozmezí, a to i s přihlédnutím k dalším úrazovým následkům.

Žalobce si navíc patrně neuvedomil, že ani zvýšení o 10 procentních bodů by u něj nevedlo k rozhodnutí o uznání plné invalidity, neboť pokles soustavné výdělečné činnosti by nedosáhl zákonem požadovaných nejméně 66 %.

Námítka, že krajský soud podle § 100 odst. 1 s. ř. s. nebyl oprávněn v tomto řízení vycházet ze závěrů řízení o opravném prostředku žalobce vedeném pod sp. zn. 43 Ca 159/98, když toto řízení bylo skončeno dne 19. 10. 1998 a správní soud může vycházet při svém rozhodnutí pouze ze skutkového a právního stavu, který je tu v době jeho rozhodování, je po právní stránce chybná. Ust. § 100 odst. 1 s. ř. s. se týká rozhodnutí soudu v řízení o kompetenčních žalobách. V projednávané věci bylo vedeno řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle části třetí, hlavy II, dílu 1 s. ř. s. a podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Námítka je však oprávněná v tom smyslu, že není jasné, proč je v odůvodnění napadeného rozsudku uvedeno, že „soud vycházel ze závěrů řízení vedeného pod sp. zn. 43 Ca 159/98 Krajského soudu v Ostravě...“, aniž by bylo uvedeno, co bylo nebo mělo být tímto důkazem prokázáno. Tato vada však nemá na zákonnost rozhodnutí vliv.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná a ztotožňuje se s tím, že není důvod pochybovat o správnosti a úplnosti posudku posudkové komise MPSV v Ostravě. Z tohoto důvodu nepovažuje za potřebné, aby zdravotní stav žalobce byl znovu zkoumán znaleckým posudkem.

Jestliže krajský soud zamítl žalobu, učinil tak v souladu se zákonem. Kasační stížnost není důvodná a Nejvyšší správní soud ji proto zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V rozhodnutí o náhradě nákladů řízení vyšel Nejvyšší správní soud z toho, že žalobce neměl ve věci úspěch, takže mu náhrada nákladů řízení nepřísluší (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalované náhrada nákladů řízení nepřísluší ze zákona (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Usnesením krajského soudu ze dne 3. 3. 2004 čj. 43 Ca 329/2002 - 27 byl žalobci k jeho žádosti pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce – advokát Mgr. Václav Kokošínský, protože žalobce splňoval podmínky § 35 odst. 7 s. ř. s. Odměnu za zastupování a hotové výdaje platí v takovém případě stát. Zástupci náleží odměna za zastupování za dva úkony právní služby po 250 Kč (§ 9 odst. 3 písm. f), § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif) a náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby po 75 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celková částka 650 Kč bude Mgr. Kokošínskému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. března 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu